

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในด้านสภาพสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ แนวความคิด และกระทำของมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางสังคมมากขึ้นทำให้วิถีการดำเนินชีวิต แปรเปลี่ยน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเช่นนี้ก่อให้เกิดความเห็นแก่ตัวขาดคุณธรรมและ จริยธรรมมากขึ้นทุกปีฉะนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในภาวะที่สังคมมีการแข่งขันกันสูงจึง ต้องเริ่มต้นที่จริยธรรมส่งเสริมของมนุษย์ในสังคมใหม่ก็จะไหลไปตามกระแสสังคมของวัตถุนิยม จนลืมคุณธรรมจริยธรรมอันดีงามไป สถาบันต่าง ๆ ในประเทศต้องเร่งแก้ปัญหาทางสังคมและ ความสำคัญในการเร่งพัฒนาจริยธรรมให้บังเกิดแก่บุคคลทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็กในวัย เรียนที่ต้องสร้างความเข้มแข็งด้านจริยธรรมเพื่อเด็กเหล่านั้นจะได้เจริญเติบโตเป็นสมาชิกที่ดี ของสังคมในภายภาคหน้าโดยเด็กและเยาวชนในสังคมไทยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาคือสถาบัน ครอบครัวที่มีความอ่อนแอลง โครงสร้างครอบครัวมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวมากกว่าครอบครัว ขยาย การขาดทักษะชีวิตและความไม่พร้อมที่จะเป็นครอบครัวของคนรุ่นใหม่ ทรัพยากรที่มีลด น้อยลงและสภาพเศรษฐกิจที่ฝืดเคือง สถานการณ์เหล่านี้ทำให้พ่อแม่ผู้ดูแลเด็กและเยาวชนมี ความยากลำบากมากขึ้นในการเลี้ยงดูเด็กและเยาวชน ส่งผลให้เด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อย ถูกทอดทิ้ง ถูกเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยหรือควบคุมเข้มงวดมีความเปราะบางทางจิตใจหรือมี ปัญหาสุขภาพจิต ซึ่งปัจจุบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นมีแนวโน้มรุนแรงขึ้นซึ่งสะท้อนออกมาให้ เห็นจากสถานการณ์ปัญหาการฆ่าตัวตาย ปัญหาทางเพศ ปัญหาการระบาดของยาเสพติด การ เปลี่ยนแปลงประชากรและสภาพเศรษฐกิจ สังคมของไทยขณะนี้กระทบต่อความสัมพันธ์ใน ครอบครัว พ่อแม่ต้องทำงานหนัก ไม่มีเวลาให้ครอบครัว มีการหย่าร้างเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งให้อยู่คนเดียวเพิ่มขึ้น 2 เท่าในรอบ 12 ปี เด็กและเยาวชนมีปัญหาครอบครัว และทำผิดกฎหมายเพิ่มมากขึ้น (ปราชญ์ บุญวงค์วิโรจน์, 2551, มีนาคม 15) ซึ่งเด็กและเยาวชนไม่ ค่อยสนใจศาสนาและจริยธรรม ความจริงก็ไม่ใช่ว่าเฉพาะเยาวชนเท่านั้นที่ดูเหมือนว่าไม่สนใจ ศาสนาและจริยธรรมแต่คนจำนวนมากทั่วๆ ไปก็เป็นอย่างนั้นบางทีการที่เยาวชนไม่สนใจ ศาสนาและจริยธรรมนั้นเหตุอย่างหนึ่งอาจเป็นเพราะผู้ใหญ่ที่ตนเองไม่สนใจเด็กจึงไม่สนใจไปด้วย เพราะฉะนั้นสภาพความไม่สนใจศาสนาและจริยธรรมนี้จึงนับว่าเป็นสภาพปัญหาทั่วไปของ สังคมจะอย่างไรก็ตามในเวลาที่ได้มองเห็นกันแล้วผู้ที่รับผิดชอบสังคม เช่นในวงการศึกษาเป็นต้น ได้หันมาให้ความสนใจเอาใจใส่เรื่องศาสนาและจริยธรรมกันมากขึ้นโดยเฉพาะในระยะ 10-20 ปี มานี้มีการพูดกันถึงเรื่องปัญหา

จริยธรรมและได้มีความคิดว่าจะต้องให้การศึกษที่เน้นหนักเรื่องจริยธรรม หันไปทางไหน กระทั่ง ทบวง กรม อะไรก็ตามที่รับผิดชอบในด้านการศึกษาในปัจจุบันนี้ ผู้บริหารเมื่อพูดในที่ประชุมก็มักจะต้องเน้นเรื่องจริยธรรม แสดงว่าเดี๋ยวนี้จะเห็นความสำคัญของเรื่องนี้กันมากเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้เห็นความสำคัญขึ้นมาอาจจะเพราะเวลานี้มีปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมมาก หมายความว่ามีความขาดแคลนหรือบกพร่องย่อยหย่อนในเรื่องเหล่านี้ แต่อีกด้านหนึ่งที่ไม่ควร จะมองข้ามก็คือสภาพความเจริญทางวัตถุและการพัฒนาต่าง ๆ ที่เน้นในด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ได้ดำเนินมายาวนานจนถึงจุดที่รู้สึกว่าจะติดกันก็จึงมีคนอย่างน้อยบางกลุ่มเริ่มมีความรู้สึกเบื่อและผิดหวังต่อความเจริญทางวัตถุเหล่านั้นเห็นว่าไม่สามารถจะสนองความต้องการของชีวิตได้อย่างแท้จริง ไม่สามารถจะให้ความสุขที่แท้จริงแก่ชีวิตคนเหล่านี้ได้หันมาสนใจทางศาสนาและจริยธรรม กระแสความเคลื่อนไหวหรือแนวโน้มแบบนี้ ปรากฏขึ้นโดยทั่วไป ไม่ใช่เฉพาะในประเทศไทยแต่เริ่มมาแต่ประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่เป็นผู้นำในการพัฒนานั้นเองเพราะฉะนั้นมองในแง่หนึ่งก็เป็นนิมิตที่ดีว่าได้มีการสนใจในเรื่องศาสนาและจริยธรรมมากขึ้น อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปเมื่อเปรียบเทียบกันแล้วกระแสความตื่นเด่น ความเพลิดเพลินลุ่มหลงมัวเมาในทางวัตถุก็ยังมีมากอยู่นั่นเองฉะนั้นจึงไม่ใช่เรื่องที่จะมีความประมาทหรือพอใจว่าเดี๋ยวนี้คนหันมาสนใจศาสนาและจริยธรรมกันมากเพราะเมื่อมองโดยเทียบอัตราส่วนแล้วก็ยังนับว่ายังมีน้อยอยู่นั่นเอง (พระเทพเวที, 2549, พฤษภาคม 20) ปัญหาสิ่งเหล่านี้ได้ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของเยาวชนไทยตกต่ำทำให้เยาวชนซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญให้กับประเทศชาติในอนาคตเป็นผู้ไม่มีคุณภาพเต็มศักยภาพ การพัฒนาและปลูกฝังจริยธรรม เป็นวิธีหนึ่งที่จะพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้มีจริยธรรม วัฒนธรรมอันดีงามเพราะจริยธรรมเป็นกลไกที่ช่วยควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขบนรากฐานของการกระทำที่ไม่ทำให้ตนเอง ผู้อื่นและสังคมเดือดร้อน การปลูกฝังจริยธรรมอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอนอกจากจะทำให้เยาวชนเกิดความละเอียดต่อการกระทำความชั่วมาประพฤติกความดี และกระทำความคิดน้อยลงและยังช่วยปลูกจิตสำนึกให้เด็กและเยาวชนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม อันจะช่วยป้องกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคมได้ เยาวชนสมควรได้รับการปลูกฝังจริยธรรมให้เข้มแข็งมากที่สุดเพื่อเด็กเหล่านั้นจะได้เจริญเติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ในกายภาคหน้า สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ซึ่งได้กำหนดจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 6 ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”(นิภา แยมวจิ, 2551, กุมภาพันธ์ 25) กล่าวว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงาม 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะกระบวนการคิด

การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รัก
 การอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้าน
 ต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึง
 ประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการ
 เรียนและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้
 การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจาก
 สื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ และ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุก
 เวลาทุกสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดา

ในสมัยก่อนสถาบันพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันแห่งแรกที่ทำให้การศึกษาแก่คนไทย
 การศึกษาเริ่มต้นจากวัดแต่ปัจจุบันพระสงฆ์มีบทบาทในการสอนคุณธรรมจริยธรรมให้แก่
 เยาวชนให้เกิดทัศนคติที่ดีโดยพระสงฆ์มีบทบาทในการพัฒนาสังคมในหลาย ๆ ด้าน อาทิ เช่น
 การพัฒนาศีลธรรม การพัฒนาการศึกษาและคุณภาพชีวิต งานสังคมสงเคราะห์ การเป็นผู้นำ
 ของชุมชน เป็นต้นในเรื่องของการพัฒนาและปลูกฝังจริยธรรม พระสงฆ์ก็ยังคงทำหน้าที่นี้ต่อ
 ประชาชนอย่างต่อเนื่องในยุคปัจจุบัน พระสงฆ์หลายรูปได้รับการเคารพนับถือและยกย่องจาก
 คนทั่วไปว่ามีคุณูปการในการกล่อมเกลาคูณให้รู้จักบาปบุญคุณโทษและเป็นคนดีของสังคม
 เช่นพุทธทาสภิกขุ (พระธรรมโกศาจารย์) และพระธรรมปิฎก (ประยุตต์ ปยุตโต) เป็นต้น พุทธ
 ทาสภิกขุมีทัศนะว่าศีลธรรมของคนทุกวันนี้เสื่อมทรามลงเพราะความเห็นแก่ตัวจึงจำเป็นต้อง
 พยายามทำการเสริมสร้างจริยธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมโดยเร่งด่วนจึงพยายามพัฒนาศีลธรรม
 ของประชาชน เช่น หนังสือชุดธรรมหัตถ์เรื่อง “ตัวกู ของกู” และ “การทำงานคือการปฏิบัติ”
 เป็นต้น นอกจากนี้ยังสร้างโรงมหรสพทางวิญญาณขึ้นเป็นสถานที่อธิบายธรรมด้วยภาพและ
 สัญลักษณ์ต่าง ๆ มีประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศสนใจไปเยี่ยมชมชมโรงมหรสพทาง
 วิญญาณและบริเวณสวนโมกขพลาราม จังหวัดสุราษฎร์ธานีอันเป็นที่พำนักของพุทธทาส
 ในขณะที่พุทธทาสทำหน้าที่พัฒนาจริยธรรมของประชาชนและผู้มาเยือนอยู่ทางภายใต้ของ
 ประเทศไทยนั้นในบริเวณภาคกลางพระภิกษุสงฆ์อีกรูปนี้ คือพระธรรมปิฎกแห่งวัดญาณเวศกวัน
 พุทธมณฑล นครปฐม ซึ่งได้รับการยกย่องและศรัทธาจากประชาชนทั่วไปทั้งในด้านความรู้และ
 ความสามารถทางวิชาการ เป็นผู้มีความรู้ทางพระพุทธศาสนาอย่างมากที่จะหาผู้ใดเทียบได้ใน
 ยุคปัจจุบัน ปัจจุบันเยาวชนไปหลงใหลยึดติดอยู่กับวัฒนธรรมของโลกตะวันตกและได้ละทิ้งหลัก
 คำสอนทางศาสนาเนื่องจากเห็นว่าเป็นสิ่งมรณะและล้าสมัยทำให้ขาดสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจที่จะให้
 มั่นคงสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้และเพื่อฟันฝ่าอุปสรรคและมรสุมทั้งหลายของ
 ชีวิตทำให้ความเชื่อถือศรัทธาที่มีต่อศาสนาอ่อนลงและยังขาดความเข้าใจแก่นแท้ของหลักพุทธ
 ศาสนา การขาดสิ่งยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจทำให้เยาวชน นักเรียน นักศึกษามัมีการศึกษาสูง
 ก็ตามหากขาดจริยธรรมก็มีแนวโน้มที่จะกระทำผิดได้ง่าย การศึกษาในปัจจุบันมิได้ส่งเสริมให้

คนรอบรู้เข้าใจชีวิตและเป็นคนสมบูรณ์อย่างแท้จริง (พระธรรมปิฎก, 2539, หน้า 8) การปลูกฝังและพัฒนาจริยธรรมไทยในเยาวชนที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานการศึกษา สถาบันและองค์กรต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชน ไม่มีการประสานงานกันเท่าที่ควรปฏิบัติกิจกรรมในลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดความเป็นเอกภาพในการเผยแพร่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทำให้ผลการปฏิบัติงานไม่เป็นที่พอใจ ประเด็นสำคัญและปัญหาดังกล่าวจึงต้องได้รับการเอาใจใส่และแก้ไขอย่างจริงจังโดยการศึกษาถึงรูปแบบการเผยแพร่ การจัดกิจกรรม การใช้สื่อและเทคโนโลยี การพัฒนาวิทยากรและการจัดกิจกรรมต่อเนื่องทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อปรับปรุงวิธีการที่จะให้เยาวชนและประชาชนทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนได้รับการเผยแพร่จริยธรรมไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมจากสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากกระแสโลกาภิวัตน์ในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมอย่างรวดเร็วเช่นนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อคนในสังคมทุก ๆ คนโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มของเยาวชนที่เป็นกำลังสำคัญของชาติที่ง่ายต่อการรับอิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์และวัฒนธรรมตะวันตกอย่างมาก อาจเป็นเหตุให้เยาวชนละเลยถึงเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมอันดีของสังคมไทยหากเยาวชนเหล่านี้ขาดจริยธรรมในการดำเนินชีวิต ประพฤติปฏิบัติตามวัฒนธรรมต่างชาติมากเกินไปอย่างไร้ขอบเขต ขาดการคัดกรองเลือกสรรรับแต่สิ่งที่ไม่เหมาะสมและไม่สามารถปฏิบัติได้ในสังคมไทยก็ย่อมจะเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาและอาจทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ด้วยเหตุนี้การพัฒนาสังคมไทยจึงต้องตระหนักถึงเรื่องของการพัฒนาจิตใจของเยาวชนให้มีจิตสำนึกที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม ศีลธรรมในจิตใจให้เกิดขึ้นการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมจำเป็นต้องเริ่มปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็กและในการให้การศึกษาทุกระดับตั้งแต่ระดับประถมไปจนถึงอุดมศึกษาโดยการปลูกฝังเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมผ่านทางกระบวนการศึกษาของเยาวชนให้สามารถนำคุณธรรมจริยธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทความรับผิดชอบได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เช่น การเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่และการเป็นศิษย์ที่ดีของครูบาอาจารย์ เป็นต้น ย่อมส่งผลให้เยาวชนมีความประพฤติที่ดีงามทั้งต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะพระสงฆ์ที่สังกัดอยู่วัดหน้าพระลาน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี จึงได้ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนตามทัศนะของนักเรียนและผู้ปกครองในช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหน้าพระลาน (พิบูลสงเคราะห์) จังหวัดสระบุรี เพื่อนำเสนอผลที่ได้จากการศึกษาไปพัฒนาองค์กรสงฆ์และองค์กรที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายเชิงรุกที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมอันส่งผลต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการนำไปพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนและสังคมต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนตามทัศนะของนักเรียนและผู้ปกครองในช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหน้าพระลาน (พิบูลสงคราม) จังหวัดสระบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนตามทัศนะของนักเรียนและผู้ปกครองในช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหน้าพระลาน (พิบูลสงคราม) จังหวัดสระบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครอง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำหลักการด้านคุณธรรมจริยธรรมไปพัฒนาและอบรมเยาวชนในโรงเรียนและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่เห็นว่าผลของการวิจัยและนำไปปฏิบัติได้และสามารถเป็นแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้สอดคล้องตามทัศนะของผู้ปกครองและนักเรียนรวมทั้งยังเป็นข้อมูลต่อหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. สามารถนำแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของเยาวชนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการสั่งสอนอบรม การสนับสนุนกิจกรรม การให้คำแนะนำ ปรึกษาและการเป็นสื่อกลางระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ศึกษาสำหรับการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองและนักเรียนในโรงเรียนหน้าพระลาน (พิบูลสงคราม) จังหวัดสระบุรี ซึ่งมีผู้ปกครอง จำนวน 455 คนและจำนวนนักเรียน 455 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite populations) สูตรที่ใช้ในการหาขนาดของตัวอย่างจึงใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีความคลาดเคลื่อน 0.05 ในการคำนวณหาขนาดของตัวอย่าง (พิชิต ฤทธิ์จัญญ์, 2547, หน้า 108) ได้กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองจำนวน 139 คนและนักเรียนจำนวน 139 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มปัจจัยดังนี้

2.1.1 นักเรียน

2.1.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.1.2 อายุ

- 1) ต่ำกว่า 13 ปี
- 2) 13-14 ปี
- 3) 15 -16 ปี
- 4) 17 ปีขึ้นไป

2.1.1.3 ระดับการศึกษา

- 1) มัธยมศึกษาปีที่ 1
- 2) มัธยมศึกษาปีที่ 2
- 3) มัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1.1.4 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- 1) ต่ำกว่า 900 บาท
- 2) 900 -1,500 บาท
- 3) 1,501 - 2,000 บาท
- 4) มากกว่า 2,000 บาท

2.1.2 ผู้ปกครอง

2.1.2.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.2.2 อายุ

- 1) 20 – 25 ปี
- 2) 26 - 40 ปี
- 3) 41 - 59 ปี
- 4) 60 ปีขึ้นไป

2.1.2.3 ระดับการศึกษา

- 1) ประถมศึกษา
- 2) มัธยมศึกษาตอนต้น
- 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย

4) ปริญาตรี หรือสูงกว่า

5) อื่น ๆ.....

2.1.2.4 สถานภาพสมรส

1) โสด

2) สมรส

3) หย่าร้าง / แยกกันอยู่

4) หม้าย

2.1.2.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1) ต่ำกว่า 1,000 บาท

2) 1,000 – 4,000 บาท

3) 4,001 – 8,000 บาท

4) 8,001 – 12,000 บาท

5) 12,001 – 15,000 บาท

6) 15,001 บาทขึ้นไป

2.1.2.6 อาชีพ

1) เกษตรกรรม

2) รับจ้าง

3) ค้าขาย

4) รับราชการ

5) ธุรกิจส่วนตัว

6) อื่น ๆ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนตามทัศนะของนักเรียนและผู้ปกครองในช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหน้าพระลาน (พิบูลสงครามราชหฤทัย) จังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย 1) ความรับผิดชอบ 2) ความซื่อสัตย์ 3) ความมีเหตุผล 4) ความกตัญญูกตเวทิต 5) การรักษาระเบียบวินัย 6) ความเสียสละ 7) ความสามัคคี 8) ความประหยัด 9) ความยุติธรรม 10) ความอดุสหาหะ และ 11) ความเมตตากรุณา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาท หมายถึง บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติตามหน้าที่ของแต่ละบุคคล
2. ทักษะ หมายถึง ความคิดเห็น ความเชื่อมั่นในสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ของตนเอง
3. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนหน้าพระลาน (พิบูลสงคราม) จังหวัดสระบุรี
4. ผู้ปกครอง หมายถึง “ผู้ปกครอง” ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 ได้แก่ บิดา มารดา หรือบิดาหรือมารดา ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และหมายความรวมถึงบุคคลที่เด็กอยู่ด้วยเป็นประจำ
5. คุณธรรม หมายถึง คุณงามความดีที่เป็นลักษณะนิสัยที่ดีทางด้านกาย วาจาและจิตใจที่สั่งสมอยู่ในจิตใจมนุษย์โดยผ่านประสบการณ์จากการได้สัมผัสโดยการแสดงออกด้วยความเอื้ออาทรด้วยความมีน้ำใจและความรับผิดชอบต่อผู้อื่นอย่างเป็นธรรมชาติที่สั่งสมยอมรับ
6. จริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกโดยการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามหรือคุณความดีที่ควรปฏิบัติและยอมรับของสังคม
7. ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นในการเรียนและการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตามกำหนดเวลา ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่เกี่ยงงานส่งงานตามกำหนดเก็บของเล่นสิ่งของเครื่องใช้เข้าที่เมื่อเล่นหรือใช้แล้วและช่วยครูหรือผู้ปกครองทำงานตามที่ได้รับมอบหมายตามกำหนด
8. ความซื่อสัตย์ หมายถึง การปฏิบัติตนให้เหมาะสมต่อตนเองและผู้อื่น เช่น ไม่หยับของผู้อื่นก่อนได้รับอนุญาต เก็บของคืนให้ส่งครูหรือผู้ใหญ่ ไม่นำของผู้อื่นมาเป็นของตนไม่กล่าวเท็จหรือหลอกลวงผู้อื่นและทำตามข้อตกลงของผู้อื่น
9. ความมีเหตุผล หมายถึง ความสามารถในการใช้ปัญญา รู้จักไตร่ตรอง ไม่หลงงมงายและรู้จักยับยั้งชั่งใจ โดยมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ตรีทศต่อการเข้าใจถึงความจริงของเรื่องต่าง ๆ ไม่ลุ่มหลงเพราะเชื่องมงาย ไม่ยึดตนเองหรือบุคคลเป็นใหญ่ ไม่สรุปอย่างง่าย ๆ โดยไม่ใช้เหตุผล และรู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักคน รู้จักประมาณรวมถึงรู้จักกาลเทศะ
10. ความกตัญญูกตเวที หมายถึง การช่วยเหลือของผู้อื่นและมีความกตัญญูกตเวทีต่อบุคคลที่มีพระคุณ ไม่ละทิ้งผู้มีพระคุณในคราวที่มีพระคุณเดือดร้อนลำบาก ไม่ประพฤติเหี้ยมโหดต่อสัตว์รวมถึงรักษาและสงวนทรัพย์สินธรรมชาติ
11. การรักษาระเบียบวินัย หมายถึง การปฏิบัติตามระเบียบให้ถูกต้องและเหมาะสม ได้แก่ การแต่งกาย การขยันมาโรงเรียนและทำกิจกรรม ไม่เล่นกับเพื่อนขณะครูสอนกล่าวคำขอโทษตามกาลเทศะและไม่พูดสอดแทรกขณะคนอื่นกำลังพูด

12. ความเสียสละ หมายถึง การเสียสละในการช่วยเหลือเพื่อน พี่น้องและแบ่งเบาภาระครอบครัวแบ่งปันอาหารและของใช้ บำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือชุมชนรวมถึงบริจาคเงินหรือสิ่งของแก่ผู้ด้อยโอกาส

13. ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพียงเป็นหนึ่งใจเดียวกันเพื่อให้การทำกิจกรรมสำเร็จเช่น การเล่นกับผู้อื่นโดยไม่ทะเลาะหรือโกรธกัน บอกเหตุผลในการปฏิบัติให้เหมาะสมกับวัย การปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มโดยไม่บิดพลิ้วและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

14. ความประหยัด หมายถึง การใช้วัสดุสิ่งของเครื่องใช้หรือของเล่นโดยไม่แตกหักเสียหายสิ้นเปลือง ปิดไฟ ปิดน้ำเมื่อไม่ใช้ รับประทานอาหารเสริมหมดทุกครั้ง

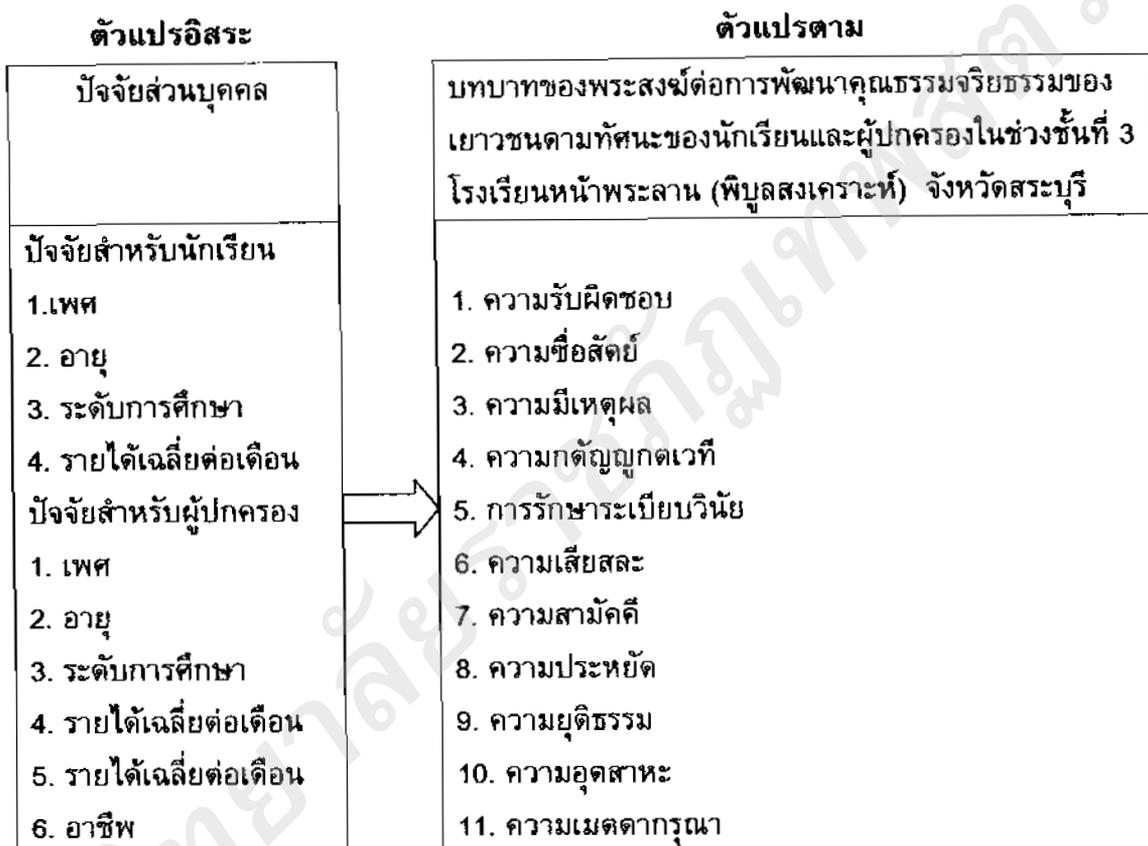
15. ความยุติธรรม หมายถึง การปฏิบัติด้วยความเที่ยงตรงเป็นธรรมกับทุกคนไม่ลำเอียงพิจารณาอย่างตรงไปตรงมามีเหตุมีผล มีความเที่ยงธรรม มีความชอบธรรมความชอบด้วยเหตุผลทั้งความซื่อสัตย์ ความสุจริตรวมถึงความยุติธรรม

16. ความอดุสาหะ หมายถึง ความมีมานะอดทน ความบากบั่น พยายาม ไม่ท้อถอย ไม่ละเลยหรือทอดทิ้งงานของตนหรือทั้งที่ได้รับความมอบหมายให้ปฏิบัติและพยายามต่อสู้เพื่อเอาชนะอุปสรรค

17. ความเมตตา กรุณา หมายถึง การช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น การแสดงอาการทางกาย วาจากับผู้อื่นด้วยความสุภาพ นุ่มนวล ช่วยปลอบใจผู้ที่ได้รับความลำบาก แสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ความสุขและความสำเร็จ ไม่ข่มขู่ ดูหมิ่น เสียดสี พุดจาด้วยความเกรี้ยวโกรธเคียดแค้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนตามทัศนะของนักเรียนและผู้ปกครองในช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหน้าพระลาน (พิบูลสงคราม) จังหวัดสระบุรี ตามขอบข่ายปัจจัยหรือตัวแปรในกรอบแนวคิดการวิจัยของเนตรพัฒนา ยาวีราช (2549, หน้า 16-18) ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. บทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนตามทัศนะของนักเรียน โรงเรียนหน้าพระลาน (พิบูลสงคราม) จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

2. บทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนตามทัศนะของผู้ปกครอง โรงเรียนหน้าพระลาน (พิบูลสงคราม) จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ